

Suosittellemme, että luet PDF-tiedoston näytöltä lataamatta sitä tietokoneellesi. Joissakin tapauksissa PDF-tiedosto latautuu automaattisesti kun avaat sen. Poista tällöin tiedosto kansioista Ladatut tiedostot. Jos kuitenkin tallennat tiedoston, siirrä se lukemisen jälkeen roskakoriin ja napsauta komentoa ”tyhjennä roskakori”. Jos haluat tietää, miten voit tyhjentää selaimen sivuhistorian salataksesi käyntisi tällä sivustolla, napsauta linkkiä “Käynnin salaaminen” sivuston siinä osassa, jolta latsit tämän tiedoston. Siellä on myös punainen painike, josta siirryt nopeasti toiselle verkkosivustolle, www.google.se

Tervetuloa poliisin lähisuhderikoksia koskevalle tietosivulle.

Tältä sivulta saat lisätietoa oikeuksistasi ja poliisin mahdollisuuksista auttaa, jos sinuun kohdistuu lähisuhderikos. Todistajille on koottu tietoa siitä miten toimia epäillessään lähisuhderikosta lähipiirissään. Tervetuloa!

Mikä lasketaan lähisuhderikokseksi?

Lähisuhderikoksella tarkoitetaan rikosta, jonka uhri on tai on ollut naimisissa, avoliitossa tai seurustelusuhteessa tekijän kanssa tai jolla on tämän kanssa lapsia.

Niitä voivat olla myös niin kutsutut kunniarikokset, joissa tekijänä ovat uhrin vanhemmat, sisarukset tai muut sukulaiset. Niihin voi liittyä esimerkiksi fyysistä, psyykkistä tai seksuaalista väkivaltaa. Rikokseksi katsotaan myös tilanteet, joissa toinen osapuoli pakottaa tai uhkailee toista, telkeää toisen johonkin tai oleskelee luvatta toisen kotona. Lähisuhderikokset ovat yleisen syytteen alaisia, mikä merkitsee, että poliisi on velvollinen selvittämään ne – eikä rikoksen uhri voi estää tutkinnan aloittamista. Tutkintaa johtaa syyttäjä.

Laki rauhan loukkaamisesta

Vuonna 1998 astui voimaan laki törkeästä rauhan loukkaamisesta ja törkeästä naisrauhan loukkaamisesta. Lue lisää lain merkityksestä osoitteesta www.bra.se (ruotsiksi).

Mikä on rikollista?

Jotta poliisitutkinta voidaan aloittaa, on epäiltävä yleisen syytteen alaista rikosta. Kyse voi olla esimerkiksi siitä, että henkilöllä tavataan mustelmia, haavoja tai muita vammoja, jotka ovat seurausta lähiomaisen käyttämästä väkivallasta. Joku voi myös kertoa joutuneensa kokemaan läheisensä taholta väkivaltaa tai uhkailua, esimerkiksi uhkauksia tekstiviestillä tai sähköpostilla.

Oletko joutunut rikoksen uhriksi?

Lähisuhderikoksia esiintyy kaikenlaisissa suhteissa, kaikissa yhteiskuntaryhmissä, kaikkialla maassa.

Rikokset tapahtuvat yleensä kodissa, ja poliisin ja muun oikeuslaitoksen voi siksi olla vaikea havaita niitä. Samasta syystä voi olla vaikea puuttua asiaan ja auttaa uhriksi joutunutta. Motiivina on usein mustasukkaisuus tai parisuhteen päättymiseen tai avioeroon liittyvä konflikti. Usein kuvaan kuuluu alkoholin käyttö. On myös tavallista, että kyse on toisen osapuolen halusta vallankäyttöön ja toisen kontrolloimiseen. Lähisuhderikoksia ovat myös niin kutsutut kunniarikokset, eli että perhe kontrolloi jäseniään estääkseen ketään häpäisemästä sen kunniaa tai rankaisee perheenjäsentä, joka on rikkonut suvun sääntöjä.

Uhrien määrää ei tunneta

Lähisuhderikokset ovat tavallisia. Kukaan ei tiedä tarkkaan, kuinka moni niiden uhriksi joutuu, mutta rikosentorjuntaneuvoston (Brå) mukaan uhreista vain 25 % tekee rikosilmoituksen. Vuonna 2011 tehtiin 35 035 rikosilmoitusta tapauksista, joissa mies, nainen tai lapsi oli joutunut pahoinpidellyksi. Ilmoituksista 69 prosenttia koski rikoksia, joissa tekijänä oli ilmoittajan nykyinen tai entinen kumppani. Jos olet rikoksen uhri, et toisin sanoen ole ainoa.

Asian vähätteleminen tavallista

Monet kumppaninsa rikosten uhrit jäävät silti parisuhteeseen pitkäksi aikaa. Sille voi olla useita selityksiä: että edelleen rakastaa kumppaniaan, huoli siitä, miten kumppanille käy jos suhteesta lähtee tai pelko lähdön seurauksista. Tavallista on myös se, että rikoksen uhri itse vähättelee väkivaltaa ja "huitaisee kättään" koettelemuksilleen. Se voi johtua siitä, että pitkäaikaista psyykkistä tai fyysistä väkivaltaa kokenut kokee olevansa ihmisenä vähemmän arvokas, syyttää itseään ja katsoo ansaitsevansa väkivallan.

Varoitusmerkit

On olemassa monia tavallisia varoitusmerkkejä, jotka saattavat viitata siihen, ettei suhteessa ole kaikki kohdallaan. RFSL:n verkkosivustolla on lista kysymyksistä, jotka voivat auttaa tunnistamaan yleisimmät varoitusmerkit. Siellä on myös linkkejä muiden järjestöjen sivustoille, joiden puoleen voit kääntyä, jos sinulla on kysymyksiä tai ajatuksia itseäsi tai uhriksi joutunutta tuttavaasi koskien.

Lisätietoja

HBT-henkilöiden rikosuhripäivystys: www.rfsl.se/brottsoffer

Naisten turvapuhelin uhkailun, väkivallan tai seksuaalisen väkivallan uhreille.
www.kvinnofridslinjen.se

Tehdäkö rikosilmoitus vai ei?

Poliisin kannalta asiassa ei ole mitään epäröitävää: lähisuhderikoksista on ilmoitettava poliisille.

Silti monet uhriksi joutuneet arkailevat rikosilmoituksen tekemistä. Heillä saattaa edelleen olla tunteita kumppaniaan kohtaan tai he pelkäävät tulevansa rangaistuksi myöhemmin. Myös

yhteiset lapset saattavat olla syy rikoksen ilmoittamatta jättämiselle. Tapaus voi myös tuntua uhrista liian yksityiseltä tai henkilökohtaiselta tai hän kokee siitä syyllisyyttä ja häpeää ja syyttää tapahtuneesta itseään.

Saattaa myös olla, että uhri ei usko rikoksen olevan tarpeeksi vakava ilmoitettaviksi tai poliisiin ottavan häntä vakavasti. Kunniarikoksen uhriksi joutuneesta voi tuntua vaikealta ryhtyä yksin vastustamaan kokonaisen suvun normeja ja arvoja.

Ilmoituksen tekeminen on tärkeää

Jos joudut lähisuhderikoksen uhriksi, sinun on tehtävä rikosilmoitus. Se voi olla keino panna piste väkivaltaisista ja loukkaavista piirteistä sisältävälle elämäntilanteelle.

Myös joku toinen voi tehdä ilmoituksen

Rikosilmoituksen tekee yleensä rikoksen uhri, mutta on myös tavallista, että rikoksesta ilmoittavat osapuolien ystävät tai naapurit. Mikäli epäilet, että joku joutuu rikoksen uhriksi, voit ottaa yhteyttä poliisiin, joka ratkaisee seurataanko vihjettä edelleen.

Hyvä pitää mielessä

Muutamia asioita, jotka on hyvä pitää mielessä, jos joudut ihmissuhteessasi uhkailun, väkivallan tai loukkausten kohteeksi:

- Uskoudu luotettaville ystäville ja kerro heille tilanteestasi. Silloin he voivat tukea kertomustasi mahdollisessa oikeudenkäynnissä.
- Ota yhteyttä nais- tai miespäivystykseen. Hekin voivat tukea kertomustasi mahdollisessa oikeudenkäynnissä.
- Pidä päiväkirjaa, johon dokumentoit missä ja milloin sinua on loukattu, uhkailtu tai lyöty sekä miten ja mihin kohtaan kehoa sinua lyötiin.
- Älä pese vaatteita, jotka sinulla oli ylläsi joutuessasi pahoinpidellyksi tai seksuaalisen väkivallan uhriksi.
- Dokumentoi vammiasi. Ne on hyvä valokuvata tai antaa lääkärin dokumentoida ne.
- Tallenna mahdolliset puhelinvastaukset, sähköpostiin tai tekstiviestillä saamasi uhkaukset. Lähetä ne edelleen ystäville tallennettavaksi. Ne saattavat olla tärkeää todistusaineistoa.

Tukea ja suojelua

Rikosilmoituksen tekeminen huolestuttaa monia ehkä sen pelon vuoksi, jota he tuntevat ilmoituksen kohteena olevaa henkilöä kohtaan. Poliisi voi tehdä uhka- ja riskiarvioinnin nähdäkseen, onko uhrille tarpeen tarjota suojelua.

Suojelua on monen asteista uhkakuvasta riippuen. Poliisilta voi saada neuvontaa, valvontaa ja erilaisia teknisiä apuvälineitä, esimerkiksi turvapaketin, joka sisältää muun muassa GPS:llä ja hälytyksensäällä varustetun turvapuhelimen. Voit myös saada oman yhteyshenkilön ja mahdollisuuden tietoa ja turvapuheluihin.

Poliisi tekee myös yhteistyötä yhteiskunnan muiden toimijoiden kanssa, jotka voivat tarjota suojaa. Kunta voi esimerkiksi tarjota turva-asunnon, ja rikosuhripäivystys voi antaa tukea. Apua saa myös vapaaehtoisjärjestöiltä.

Syyttäjä voi myös määrätä lähestymiskiellon, joka tarkoittaa, ettei sinua mahdollisesti uhkaileva henkilö saa ottaa sinuun yhteyttä käymällä luonasi, puhelimitse, sähköpostitse eikä muulla tavalla. Useimmilla poliisiviranomaisilla on niin kutsuttu rikosuhrikoordinaattori, joka antaa lisätietoja.

Voit saada apua rikosuhreille maksettavan korvauksen muodossa, mutta sitä varten tarvitaan rikosilmoitus. Rikosilmoitus mahdollistaa myös korvausten hakemisen vakuutusyhtiöltäsi mahdollisiin vammoihin.

Lisätietoja

Tukea rikoksen uhreille: www.brottsoffermyndigheten.se

Naisten turvapuhelin uhkailun, väkivallan tai seksuaalisen väkivallan uhreille:
www.kvinnofridslinjen.se

Miten tehdään rikosilmoitus?

Mikäli sinä itse tai tuntemasi henkilö on joutunut rikoksen uhriksi tai häntä on uhkailtu, sinun on tehtävä siitä ilmoitus poliisille.

Voit joko soittaa poliisille numeroon 114 14 tai akuutissa tilanteessa numeroon 112. Voit myös ottaa yhteyttä suoraan asuinpaikkasi poliisiasemaan. Halutessasi voit pyytää apua luotettavalta henkilöltä, kuten ystävältä tai työtoverilta.

Mitä seuraavaksi tapahtuu?

Kun poliisi on vastaanottanut ilmoituksen, sinut kutsutaan kuulusteluun kertomaan asiasta enemmän. Poliisikuulustelun aikana on tärkeää kertoa tapahtuneesta mahdollisimman perusteellisesti. Millaista uhkailua tai väkivaltaa tai millaisia muita rikoksia sinuun on kohdistunut? Kenen tai keiden taholta? Onko sitä jatkunut pitkään? Onko tapahtumille todistajia? Onko joku vahingoittanut sinua? Miten? Tämantapaisiin kysymyksiin on tärkeää saada vastaus, jotta asia voidaan viedä eteenpäin.

Esitutkinta

Rikostutkinta, jota kutsutaan esitutkinnaksi, on tarkoitettu kaiken tapahtunutta koskevan tiedon keräämiseen. Sitä johtaa syyttäjä. Esitutkinnan valmistuttua syyttäjä päättää, riittävätkö todisteet epäillyn syytteeseen asettamiseen. Syytettä seuraa suullinen käräjäoikeuden käsittely eli oikeudenkäynti. Siellä kuulustellaan sinua, vastaajaa (syytteeseen asetettua henkilöä) ja mahdollisia todistajia. Sen jälkeen tuomioistuimien harkitsee asiaa ja ilmoittaa tuomion. Mikäli sinä tai vastaaja on tyytymätön käräjäoikeuden päätökseen, siitä voi valittaa hovioikeuteen.

Entä jos rikosilmoitus ei johda mihinkään?

Asian tutkinta saatetaan todisteiden puuttuessa lopettaa. Se ei tarkoita, etteivät poliisi ja syyttäjä uskoisi uhrin kertomusta, vaan yksinkertaisesti ettei syytettä voida nostaa ilman riittäviä todisteita tai uhrin kertomusta tukevia todistajia.

Lisätietoja

Oikeudenkäyntikoulu: www.rattegangsskolan.se

Tunnetko jonkun uhriksi joutuneen?

Jos olet todistanut lähisuhdeväkivaltaa tai epäilet sen kohdistuvan johonkuhun lähipiirissäsi, voit itse tehdä rikosilmoituksen.

Tämäntyyppisten rikosten ilmoittaminen saattaa kuitenkin tuntua vaikealta. Jollei halua tehdä virallista ilmoitusta, voi silti ottaa yhteyttä poliisiin ja kertoa epäilyksistään nimettömänä. Silloin on poliisin tehtävä seurata asiaa ja ottaa selvää, onko rikosilmoitukseen aihetta. Jos työskentelet hoito- ja hoiva-alalla, olet joissakin tapauksissa velvoitettu tekemään ilmoituksen huomattessasi jonkun joutuvan rikoksen uhriksi.

Epäiletkö lapsen joutuvan uhriksi?

Mikäli epäilet, että lasta kohdellaan kaltoin, voit ilmoittaa asiasta nimettömänä kuntasi sosiaaliviranomaisille (yhteystiedot löydät tiedot kunnan kotisivuilta). Tällöin he tekevät asiasta selvityksen ja ilmoituksen poliisille. Mikäli työskentelet hoitoalalla, koulussa tai lasten päivähoitossa, sinulla on aina velvollisuus ilmoittaa lapsen kaltoin kohtelua koskevasta epäilystäsi.

Apua ja tukea

Lasten oikeudet yhteiskunnassa: www.bris.se

Pelastakaa lapset: www.raddabarnen.se

§Polisen kraftsamlar§

Poliisi suhtautuu lähisuhderikoksiin erittäin suurella vakavuudella.

On merkittävä yhteiskunnallinen ongelma, että suuri joukko ihmisiä joutuu kokemaan kotonaan uhkailua ja väkivaltaa. Sitä paitsi on kyse rikoksesta, joka ei riko ainoastaan Ruotsin lainsäädäntöä vaan myös YK:n ihmisoikeusjulistusta vastaan.

Oleellista on kohtelu

Poliisin työn tulee pohjautua sanoihin ”omistautunut, tehokas ja helposti lähestyttävä”. Se on tärkeää kaikissa tilanteissa, mutta ehkä erityisen tärkeää lähisuhderikosten kohdalla.

Tiedämme, että tavallamme kohdata rikoksen uhri on ratkaiseva merkitys sille, uskaltaako tämä tehdä rikosilmoituksen – ja viedä asian päätökseen. Yhtä lailla alustavat tutkintatoimet ovat tärkeitä menestyksekkään tutkinnan kannalta. Niihin voivat kuulua esimerkiksi todistajien kuulustelu ja uhrin vammojen dokumentointi. On tärkeää korostaa, että poliisi on velvollinen olemaan objektiivinen tutkinnan aikana ja ottamaan huomioon ja taltioimaan sekä asioita joista on epäillylle etua että sellaista joka on tälle epäedullista.

Kansallinen strategia

Poliisi pyrkii jatkuvasti tulemaan paremmaksi lähisuhderikosten selvittämisessä. Tavoitteena on saada yhä useammat tekemään rikosilmoituksen, vähentämään pimentoon jäävien rikosten osuutta, tehostaa työtä ja lisätä syytteeseen johtavien tapausten määrää. Uusien, entistä parempien koulutusten myötä poliisin kompetenssi on parantunut, ja tiedotus ja kokemusten vaihto sekä sisäisesti että syyttäjän ja muiden viranomaisten ja vapaaehtoisjärjestöjen kesken on nostanut asian korkeammalle tärkeysjärjestyksessä. Myös lapsiin kohdistuvien ja kunniarikosten selvittäjien koulutusta on kehitetty edelleen ja parannettu.

Miten lähisuhderikokset vaikuttavat lapsiin?

Kotonaan loukkauksia, uhkailua ja väkivaltaa kokevat lapset saavat sekä fyysisiä että psyykkisiä vammoja.

Tutkimusten mukaan nämä lapset osoittavat muita enemmän merkkejä levottomuudesta, ahdistuneisuudesta, traumaperäisestä stressihäiriöstä ja aggressiivisuudesta. Sen vuoksi on tärkeää olla unohtamatta lapsia, vaikka vanhemmat uskoisivatkin, etteivät heidän lapsensa ole nähneet tai panneet merkille väkivaltaa tai uhkailuja. Eräät tutkimukset osoittavat myös, että mitä enemmän naista pahoinpidellään, sitä suurempi riski lapsella on joutua sekä äitinsä ja isänsä pahoinpitelemäksi.

Miten poliisi työskentelee lasten kanssa?

Poliisilla on erityisen koulutuksen saaneita lasten kuulustelijoita, jotka ovat tottuneet kohtaamaan rikosten uhreiksi joutuneita lapsia ja puhumaan heidän kanssaan. Lähisuhderikoksia kokeneita lapsia kohdellaan rikosuhreina, ja he ovat oikeutettuja rikosvahingonkorvauksiin. Rikosvahingonkorvauksen saamiseen vaaditaan aina rikosilmoitus.

Erityiset lastentalot

Eri puolilla maata on niin kutsuttuja lastentaloja, joihin on koottu saman katon alle poliisi, syyttäjä, lääkäri ja sosiaaliviranomaiset. Sen ansiosta lapsia ei tarvitse kuljettaa viranomaiselta toiselle, mikä helpottaa tilannetta lasten kannalta. Se parantaa myös asianosaisten viranomaisten työn koordinoitua ja siten tutkinnan laatua.

Lisätietoja

Lasten oikeudet yhteiskunnassa: www.bris.se

Pelastakaa lapset: www.raddabarnen.se

Kunniarikoksen uhri?

Tässä kerrotaan, millaista apua ja tukea voit saada, jos olet joutunut kunniarikoksen uhriksi.

Elätkö tilanteessa, jossa et itse saa päättää siitä miten pukeudut ja kenet tapaavat tai jossa saat selkääsi oppiaksesi tottelemaan? Tunnetko vanhempiesi ja sukulaistesi vartioivan, kontrolloivan ja uhkailevan sinua? Onko sinun salattava seksuaalinen suuntautumisesi? Silloin sinuun saattaa kohdistua yksi tai useampi kunniarikokseksi määriteltävä rikos.

Uhreina sekä tyttöjä että poikia

Edelleen elää käsitys, että kunniaan liittyvä väkivalta ja sorto koskettavat vain tyttöjä ja naisia, mutta uhriksi joutuvat myös pojat ja miehet. He elävät usein tyttöjä ja naisia vapaammin, mutta joutuvat esimerkiksi solmimaan järjestetyn avioliiton tai pakkoavioliiton. Heidän tehtävänsä on myös valvoa ja kontrolloida sisariaan ja serkkujaan, ja jolleivät perheen pojat täytä odotuksia, he saattavat itse joutua väkivallan ja sorron kohteeksi. Tunnetaan tapauksia, joissa poikia ja nuoria miehiä on tapettu heidän valitsemansa kumppanin tai poikkeavana pidetyn seksuaalisen käyttäytymisen vuoksi.

Homoihin, biseksuaaleihin ja transseksuaaleihin kohdistuvat kunniarikokset

Kunniakulttuureissa homojen, biseksuaalien ja transseksuaalien asema on erityisen arka. Monissa yhteiskunnissa heidän seksuaalisuutensa tabu, ja sitä pidetään laittomana. Siten riski joutua vainon, hyljeksinnän, väkivallan ja murhan kohteeksi kasvaa. Homo-, bi- tai transseksuaali poika ja tytär voi olla perheelle rasite, koska hän voi vaikuttaa negatiivisesti perheen maineeseen ja sen myötä kunniaan. Lapsen seksuaalisuus ei vaaranna päitsi hänen omaansa vaan myös sisarusten avioitumismahdollisuuksia.

Mitä laissa sanotaan?

Juridisin termein ilmaistuna ”vartioinnissa” ja ”vaikutuksessa”, joita sinuun kohdistuu, voi olla kyse vapaudenriistosta, pakottamisesta, uhkailusta, ahdistelusta tai pahoinpitelystä. Ne ovat vakavia rikoksia. Mikäli sinä itse tai tuntemasi henkilö on joutunut jonkun tai joidenkin näistä rikoksista uhriksi, sinun on tehtävä siitä ilmoitus poliisille. Jos sinulla on kysyttävää kunniaväkivallasta, ota yhteyttä poliisiin tai tyttöjen- tai naistenpäivystykseen.

Kysymyksiä ja vastauksia

Kysymys: Perheeni aikoo kesällä matkustaa kotimaahamme ja minut tullaan todennäköisesti naittamaan vasten tahtoani. Mitä voin tehdä?

Vastaus: Ota yhteyttä poliisiin, naispäivystykseen tai sosiaalipalveluun ja kerro epäilyksistäsi. On tärkeää estää matka hinnalla millä hyvänsä, mikäli on syytä epäillä, että sinut tullaan naittamaan vasten tahtoasi. Kun jo olet ulkomailla, ruotsalaisten viranomaisten on vaikeampi auttaa sinua.

Kysymys: Mistä voin saada apua, jos tunnen itseni uhatuksi?

Vastaus: Jos sinua on loukattu tai uhkailtu, voit kääntyä joko poliisiin, sosiaalipalvelun tai naispäivystyksen puoleen, mikäli lähiseudullasi on sellainen. Naispäivystys on tavallisesti yhteydessä sosiaalipalveluun ja voi akuutissa tilanteessa auttaa järjestämään sinulle paikan turvakodista ja avustamaan yhteyksissä eri viranomaisiin. Monilla paikkakunnilla on turvakoteja, joiden henkilökunta on erikoistunut kunniarikosten uhreiksi joutuneiden auttamiseen. Monet tällaiset kodit ottavat vastaan lapsia, myös akuuteissa tilanteissa.

Kysymys: Kuinka kauan turvakodissa saa asua?

Vastaus: Sinulla on oikeus turva-asumiseen niin kauan kuin se on tarpeen ja kunnes olet saanut apua oman asumisesi järjestämiseen.

Kysymys: Mitä tapahtuu, jos käänny poliisin puoleen?

Vastaus: Poliisi selvittää mitä on tapahtunut ja onko tutkintaa aihetta jatkaa. Koska olet joutunut rikoksen uhriksi, sinut kutsutaan kuulusteluun. Poliisi kuulustelee myös epäiltyä rikoksentehtijää ja todistajia, kuten perheenjäseniä ja muita asianosaisia. Loppujen lopuksi tutkinta saattaa johtaa syytteen nostamiseen yhtä tai useampaa rikoksentehtijää vastaan.

Kysymys: Miten voin suojella itseäni?

Vastaus: Tavallisesti poliisi tekee uhka- ja riskiarvioinnin, ja voimme tarpeen vaatiessa auttaa sinua erilaisin suojelukeinoin, esimerkiksi ryöstöhälyttimellä. Poliisilla on myös rikosuhrikoordinaattoreita ja vastaavia henkilöitä, jotka työskentelevät rikosuhreja tukevan toiminnan parissa. Monet poliisiviranomaiset tekevät lisäksi yhteistyötä aatteellisten järjestöjen kuten nais- ja tyttöpäivystysten kanssa.

Kysymys: Voinko saada jonkinlaista tukea oikeudenkäynnin aikana?

Vastaus: Voit saada apua asianomistajan avustajalta eli omalta lakimieheltäsi. Lisäksi voit saada todistajantukea henkilöltä, joka antaa käytännön tietoa ja apua oikeudenkäynnin aikana. Se on maksutonta.

Lisätietoja

Rikosuhripäivystysten keskusliitto: www.boj.se

Kunniaan liittyvä painostus ja välivalta: www.hedersfortryck.se

Sinun oikeutesi: www.dinarattigheter.se

Flicka.nu: www.flicka.nu

Naispäivystysten keskusjärjestö: www.roks.se

Oikeudenkäyntikoulu: www.rattegangsskolan.se

Ruotsin nais- ja tyttöjenpäivystysten keskusliitto: www.kvinnojouren.se

Toimintarajoite?

Lähisuhdeväkivaltaa esiintyy kaikenlaisissa suhteissa, myös suhteissa, joiden toinen osapuoli on esimerkiksi toimintarajoitteen vuoksi riippuvuussuhteessa toiseen. Kyse voi olla fyysisestä toimintaesteestä, kuten rajoittuneesta liikuntakyvystä tai alentuneesta näöstä tai kuulosta, mutta myös psyykkisestä tai älyllisestä toimintarajoitteesta.

Tällä ryhmällä on erityisen vaikeaa nimenomaan siksi, että he usein ovat niin riippuvaisia henkilöstä, joka voi olla sekä kumppani että rikoksen tekijä. Sen vuoksi rikos on vaikeampi havaita. Siksi sinulla on suuri merkitys, jos olet todistanut tai epäilet toimintarajoitteeseen kohdistuvaa rikosta. Jos epäilet esimerkiksi työssäsi kohtaamasi henkilön joutuvan uhriksi, käänny poliisin puoleen.

Hyvä pitää mielessä.

Ennen rikosilmoituksen tekemistä on hyvä pitää mielessä muutamia asioita, joilla voi olla suuri vaikutus esitutkinnan onnistumiselle ja asian etenemiselle oikeudenkäyntiin.

- Uskoudu luotettaville ystäville ja kerro heille tilanteestasi. Silloin he voivat tukea kertomustasi mahdollisessa oikeudenkäynnissä.
- Ota yhteyttä nais- tai miespäivystykseen. Hekin voivat tukea kertomustasi mahdollisessa oikeudenkäynnissä.
- Pidä päiväkirjaa, johon dokumentoit missä ja milloin sinua on loukattu, uhkailtu tai lyöty sekä miten ja mihin kohtaan kehoa sinua lyötiin.
- Älä pese vaatteita, jotka sinulla oli ylläsi joutuessasi pahoinpidellyksi tai seksuaalisen väkivallan uhriksi.
- Dokumentoi vammiasi. Ne on hyvä valokuvata tai antaa lääkärin dokumentoida ne.
- Tallenna mahdolliset puhelinvastaajaan, sähköpostiin tai tekstiviestillä saamasi uhkaukset. Lähetä ne edelleen ystävillesi tallennettavaksi. Ne saattavat olla tärkeää todistusaineistoa.

Täältä saat tukea ja apua

Jos olet joutunut uhriksi, apua on saatavissa. Monilla kunnilla on tukiohjelmia uhreiksi joutuneiden naisten ja miesten auttamiseksi. Voit myös ottaa yhteyttä johonkin valtakunnalliseen järjestöön. Täältä löydät linkkejä muutamiin eri järjestöihin.

Apua on tarjolla myös sille, joka haluaa muuttaa väkivaltaista käytöstään, ja kokemus osoittaa useimpien sitä haluavan. Henkilöt, jotka hakevat apua väkivallan käytön lopettamiseen, ovat lähes aina huolissaan ja peloissaan käytöksestään. He tuntevat häpeää ja syyllisyyttä. Useimmissa kunnissa on päivystyksiä ja erityisiä vastaanottoja, joissa on totuttu käsittelemään tämäntyyppisiä kysymyksiä ja osataan auttaa.

Lisätietoja

Lasten oikeudet yhteiskunnassa BRIS: www.bris.se

Lastenasiamies: www.barnombudsmannen.se

Rikoksentorjuntaneuvosto: www.bra.se

Rikosuhripäivystysten keskusliitto: www.boj.se

Rikosuhriviranomainen: www.brottsoffermyndigheten.se

Oikeusasiamies: www.jo.se

Naisten turvapuhelin: www.kvinnofridslinjen.se

Homo-, bi- ja transseksuaalien oikeuksien keskusliitto: www.rfsl.se

Miesten kansallinen turvakeskus: www.rikskriscentrum.se

Naispäivystysten keskusjärjestö: www.roks.se

Ruotsin nais- ja tyttöjenpäivystysten keskusliitto: www.kvinnojouren.se

Me autamme sinua

Lähisuhdeväkivaltaa esiintyy kaikenlaisissa parisuhteissa, kaikkialla koko Ruotsissa. Tiedämme, että se kohdistuu vuosittain kymmeniintuhansiin, ehkä lähes satoihintuhansiin ihmisiin.

Sisältääkö elämäntilanteesi loukkauksia, uhkailuja ja väkivaltaa? Käänny siinä tapauksessa poliisiin puoleen. Sinuun saattaa kohdistua vakava rikos, josta on tehtävä rikosilmoitus.

Soita numeroon 114 14 tai mene lähimmälle poliisiasemalle. Akuutissa tilanteessa soita numeroon 112.